Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVIII istungi protokoll

Kooskõlas Eesti Vabariigi Valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni Valitsuse vahel 1997. aasta 20. augustil sõlmitud piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise kokkuleppega toimus 2015. aasta 06.–07. oktoobril Venemaal Peterburis Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja kasutamise ühiskomisjoni (edaspidi *komisjon*) XVIII istung.

Komisjoni Venemaa poole nimel tervitas istungist osavõtjaid Marina Seliverstova, Venemaa Veeressursside Föderaalagentuuri juht, komisjoni kaasesimees.

Eesti poole nimel tervitas istungist osavõtjaid Andres Talijärv, Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi kantsler, komisjoni kaasesimees.

Komisjoni kaasesimehed esitlesid poolte delegatsioonide liikmeid (lisad 1 ja 2).

Komisjoni kaasesimees Marina Seliverstova tutvustas delegatsioonide liikmetele istungi päevakorra eelnõu. Komisjon kinnitas pakutud päevakorra.

Komisjoni istungi töökeeled on eesti ja vene keel.

Komisjon kinnitas istungi järgmise päevakorra:

1. Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukord ning veemajanduskavade ja programmide täitmine 2014. aastal.
2. Piiriveekogude seisund seire, ühisekspeditsioonide ja teadusuuringute andmete põhjal.
3. Teadus- ja rakendusuuringute põhisuunad.
4. Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukord.
5. Narva veehoidla kasutuseeskiri.
6. Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVII istungi otsuste täitmine töörühmades.
7. Komisjoni töörühmade jooksvad ja perspektiivplaanid.
8. Komisjoni XIX istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

Vastavalt päevakorrale arutas komisjon järgmisi küsimusi.

1.

Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaas arvatud, veemajanduse olukord ning veemajanduskavade ja programmide täitmine 2014. aastal.

Ettekandega esinesid J. Garanža, H. Liiv.

Komisjon kuulas poolte koondettekannet Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukorrast ja veemajandusmeetmete tõhususest 2014. aastal ning poolte informatsiooni veemajanduse olukorrast Narva jõe vesikonnas (lisad 3, 4, 5).

Komisjon märkis, et veemajanduse olukord Narva jõe vesikonnas on stabiilne.

2004.–2014. aastal on Narva jõe vesikonna Venemaa poolel säilinud veevõtu mahu vähenemise trend. 2014. aastal oli veevõtt veekogudest 52,5 miljonit m^3; võrreldes 2013. aastaga vähenes veevõtu maht: üldiselt 15,6%, pinnaveekogudest 15,2%, põhjaveest 17%. Muutused on toimunud Narva jõe osavesikonnas veevõtu vähenemise arvel.

2004.–2014. aastal oli veevõtu maht pinnaveekogudest Narva jõe vesikonna Eesti poolel aastate kaupa oluliselt muutunud, põhjaveevõtt on vähenenud.

Vahetult Peipsi-Pihkva järve vesikonnas on veevõtt 2004.–2014. aastal vähenenud 40% tootmis-, joogi- ja olmeveevõtu vähenemise tõttu.

Narva jõe vesikonnas, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, püsib saasteaineid sisaldavate heitvete mahtude vähenemise tendents.

Poolte veemajanduskavu ja programme täidetakse plaanipäraselt. Nende kohaselt on pooled võtnud 2014. aastal Narva jõe vesikonnas, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajandus- ja veekaitsemeetmeid, mis on suunatud elanike ja majandusobjektide paremale veevarustusele ning heitvete paremale puhastamisele.

Komisjon märkis, et vajalik on edasine töö põllumajandustootjatelt tuleneva reostuskoormuse vähendamiseks ja põllumajandustegevuse korrastamiseks piiriveekogude veekaitse eesmärgil.

Komisjon otsustas:

1. Võtta koondettekanne Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, 2014. aasta veemajanduse olukorrast ja veemajandusmeetmete tõhususest teadmiseks.
2. Jätkata igal aastal Narva jõe vesikonna veemajanduse olukorra ja poolte võetud meetmete tõhususe hindamist koondettekande formaadis.
3. Jätkata tööd piiriveekogudele avalduva põllumajanduse

reostuskoormuse vähendamiseks.

2.
Piiriveekogude seisund seire, ühisekspeditsioonide ja teadusuuringute andmete põhjal.

Ettekandega esinesid T. Neštšadimova, T. Levina, V. Voronovitš, A. Jaani.

Komisjon kuulas Venemaa poole informatsiooni vee kvaliteedist Narva jõe vesikonna Venemaa poolel aastatel 2013 ja 2014, Narva veehoidla olukorrast Venemaa poole seireandmetel ning Eesti poole informatsiooni Narva jõe vesikonna jõgede, Peipsi-Pihkva järve ja Narva veehoidla olukorrast 2014. aastal Eesti-Venemaa ühisekspeditsioonide ja Eesti riikliku seire andmetel (lisad 6, 7, 8).

Pooled hindasid pinnavete kvaliteeti, juhindudes poolte riiklikest õigusaktidest.

Venemaa klassifikatsiooni järgi oli 2014. aastal Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, Venemaa osa veekogude vee kvaliteediklass 2013. aasta tasemel, välja arvatud Narva jõgi lähtes (Skamja külas), kus vee kvaliteet tõusis 2. klassilt „nõrgalt reostunud" 1. klassi „tinglikult puhas", Tšerma, Piusa (Gorodištše külas), Utroja, Vjada, Sinjaja ja Pljussa jõgi, kus 3a klass „reostunud" muutus 2. klassiks „nõrgalt reostunud"; Želtša jõgi (Jammi alevikus hüdromeetriajaama lävendil), kus vee seisund halvenes klassilt 3a „reostunud" klassiks 3b „väga reostunud"; Piusa jõgi 0,5 km Petseri linnast allavoolu, kus vee seisund halvenes klassilt 2 „nõrgalt reostunud" klassiks 3b „väga reostunud". Vee reostatuse määra üldhinnangus on suurim tähtsus KHT-l, raual ja mangaanil, mille suurenenud kontsentratsioon tuleneb vesikonna veevaesusest ja soostumisest, st looduslikest tingimustest.

Narva veehoidla vee kvaliteet paranes 2014. aastal 2013. aastaga võrreldes. Seire tulemuste järgi on vee kvaliteediklass punktides HB2 ja HB5 tõusnud (vastavalt 1. ja 2. kvaliteediklassiks), seirepunktis HB4 on kvaliteediklass jäänud samaks (2. kvaliteediklassiks). Vesi on reostunud orgaaniliste ainetega, mida näitab KHT_{Cr}. Esineb üldraua ja mangaani, harvem vase ja naftasaaduste sisalduse lubatud piirkontsentratsiooni ületamist.

Peipsi-Pihkva järve vee kvaliteediklass on Venemaa poole 2014. aasta hüdrobioloogilise seire andmetel järgmine:

- fütoplanktoni liigilise koosseisu, struktuurimoodustavate komplekside ja vegetatsioonitaseme järgi kuulub Peipsi-Pihkva järv mesotroofset tüüpi veekogude hulka (vee kvaliteedi 2. klass – „nõrgalt reostunud");

- orgaaniliste ainetega reostatuse järgi iseloomustatakse Peipsi-Pihkva järve vett tervikuna kui „tinglikult puhast–nõrgalt reostunut“ (1.–2. kvaliteediklass);

- Pihkva, Lämmi- ja Peipsi järve fütoplanktoni biomass oli märgatavalt väiksem kui see on olnud 2006.–2011. aasta uuringutulemuste järgi.

2014. aastal oli Venemaa poole esialgse hinnangu kohaselt jõgede veerohkus väiksem kui 2013. aastal ja ka väiksem paljuaastasest keskmisest.

Venemaa pool informeeris Eesti poolt Venemaa-Eesti piiriüleste põhjavete seireprogrammi täitmisest Venemaa Föderatsiooni territooriumil.

Komisjon on arvamusel, et pooled peavad korraldama informatsioonivahetuse Venemaa-Eesti piiriüleste põhjavete seireprogrammi täitmise ja tulemuste kohta.

Eesti klassifikatsiooni järgi hinnatakse Peipsi järve suubuvate Eesti jõgede seisundit füüsikalis-keemiliste näitajate järgi „heaks“. Emajões on täheldatud üldfosfori kontsentratsiooni vähenemist.

Peipsi järve seisund on 2014. aastal olnud eelmiste aastate tasemel ja seda hinnatakse „kesiseks“. Peipsi järves on täheldatud mõningaid veekogu seisundi paranemise tundemärke (üldfosfori kontsentratsiooni ja fütoplanktoni biomassi vähenemise, vee läbipaistvuse suurenemise ning lämmastiku ja fosfori massisuhte paranemise tendentsi). Lämmijärve seisund on „halb“, seoses sinivetikate osakaalu tõusuga fütoplanktoni biomassis paljuaastasest keskmisest kõrgemale.

Komisjon märkis, et viimastel aastatel on piirivete (Peipsi-Pihkva järve, Narva jõe vesikonna jõgede ja Narva veehoidla) seisund stabiilne.

Komisjon pidas tööd, mida pooled on teinud piirivete kvaliteedi parandamisel, tõhusaks ja **toonitas,** et rakendatavad meetmed annavad positiivseid tulemusi.

Komisjon otsustas:

1. Võtta poolte informatsioon piiriveekogude seisundi kohta teadmiseks.
2. Kinnitada Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veekogude seireprogramm aastateks 2016–2018 (lisa 9).

3.

Teadus- ja rakendusuuringute põhisuunad.

Ettekandega esinesid M. Kazmina, A. Jaani.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühma informatsiooni 2015. a 1. juulil Venemaal Pihkvas toimunud seminaril ettekantud rakendusuuringute tulemustest (lisa 10), ning informatsiooni töörühmade ettepanekutest rakendusuuringute põhisuundade temaatika ajakohastamiseks.

Komisjon kinnitas komisjoni tegevuse raames korraldatavate rakendusteaduslike uuringute soovitatavate põhisuundade ajakohastatud nimistu (lisa 11).

4.

Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukord.

Ettekandega esinesid O. Medvedev, A. Polevski, A. Ers.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks poolte informatsiooni Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste tehnilisest seisukorrast (lisad 12, 13).

Komisjon märkis, et poolte koostöö hüdrotehniliste rajatiste vajalikus tehnilises seisukorras hoidmisel on olnud konstruktiivne, ja **hindas** ekspluatatsiooniga tegelevate organisatsioonide (AAS TGK-1 ja AS Eesti Energia Narva Elektrijaamad) tegutsemise head kooskõlastatust.

Komisjon tegi veeressursside kompleksse haldamise töörühmale ülesandeks tegelda jätkuvalt igal aastal Narva hüdrosõlme hüdrotehniliste rajatiste seisundi ja ekspluatatsiooni, sealhulgas Narva HEJ angerjapääsu funktsioneerimise küsimustega.

5.

Narva veehoidla kasutuseeskiri.

Ettekandega esinesid A. Kuznetsova, A. Jaani.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks Venemaa poole informatsiooni „Narva veehoidla veeressursside kasutamise eeskirja“ ning „Narva veehoidla

tehnilise ekspluatatsiooni ja heakorrastamise eeskirja" kooskõlastamise ja kinnitamise riigisisese protseduuri käigust ning **soovitas** pooltel jätkata vastastikust huvi pakkuvate küsimuste arutamist veeressursside kompleksse haldamise töörühma järjekordsetel koosolekutel.

6.

Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVII istungi otsuste täitmine töörühmades.

Ettekandega esinesid A. Kuznetsova, M. Kazmina.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks töörühmade juhtide ühise informatsiooni Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVII istungi ülesannete täitmisest töörühmades (lisa 14).

Komisjon hindas töörühmade töö komisjoni XVII ja XVIII istungi vahelisel perioodil heaks.

Komisjon tegi seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühmale **ülesandeks** jätkata tööd vee kvaliteedi seiretulemuste esitamise ühtse formaadi (maketi) väljatöötamisel.

7.

Komisjoni töörühmade jooksvad ja perspektiivplaanid.

Ettekandega esinesid A. Kuznetsova, H. Liiv, M. Kazmina.

Komisjon kuulas töörühmade juhtide informatsiooni, **kinnitas** veeressursside kompleksse kasutamise töörühma (lisa 15) ning seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühma (lisa 16) tööplaanid aastateks 2015–2016 ja **kiitis heaks** töörühmade ettepanekud Venemaa-Eesti piirivete kaitse ja säästliku kasutamise alase pikaajalise koostöö perspektiivplaani kohta aastateks 2016–2018 (lisa 17).

8.

Komisjoni XIX istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

Ettekandega esinesid M. Seliverstova, A. Talijärv.

Pooled leppisid kokku korraldada komisjoni XIX istung 2016. aasta III kvartalis Eesti Vabariigis Narva-Jõesuus järgmise esialgse päevakorraga:

1. Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukord ning veemajanduskavade ja programmide täitmine 2015. aastal.
2. Piiriveekogude seisukord seire, ühisekspeditsioonide ja teadus-uuringute andmete põhjal.
3. Teadus- ja rakendusuuringute põhisuundadest.
4. Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukorrast.
5. Narva veehoidla kasutuseeskirjast.
6. Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVIII istungi otsuste täitmine töörühmades.
7. Komisjoni töörühmade jooksvad ja perspektiivplaanid.
8. Komisjoni XX istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

Komisjoni sekretäridel kooskõlastada päevakord kaks kuud enne komisjoni istungit.

Komisjoni töö kulges konstruktiivse koostöö ja vastastikkuse mõistmise õhkkonnas.

Käesolev protokoll on allkirjastatud Venemaal, Peterburis 7. oktoobril 2015. aastal kahes võrdset jõudu omavas eksemplaris, kumbki vene ja eesti keeles.

Eesti Vabariigi poolt

A. Talijärv

Venemaa Föderatsiooni poolt

M. V. Seliverstova